

XIII. KATEDRA RELIGIOZNE PEDAGOGIJE I KATEHETIKE

RELIGIJSKA PEDAGOGOJA I KATEHETIKA - FUNDAMENTALNA KATEHETIKA

Godina studija: III.

Semestar: zimski ljetni semestar

Tjedno sati: 2 + 2

ECTS bodovi: 3+3

Kolegij obrađuje temeljna pitanja opće religiozne pedagogije i katehetike, u povezanosti s našim crkvenim i društveni ambijentom, te daje opći pregled tematike vezane uz evangelizaciju, religiozni odgoj i katehezu u Crkvi. Obraduje se pojam, značenje i epistemološki status religijske pedagogije i katehetike s interdisciplinarnim uporištem u teološkim i odgojnim znanostima. Naročito se produbljuju narav, zadaća i sadržaji kateheze u svjetlu naviještanja Božjeg kraljevstva i evangelizacijskog poslanja Crkve u suvremenom svijetu u odnosu na njezina tri glavna polazišta: kateheza i Božja riječ, kateheza i vjera, kateheza i Crkva. Kateheza koja pripada području crkvene martirije jedna je od glavnih etapa i putova u ostvarenju evangelizacijskog poslanja Crkve i neraskidivo je povezana s ostalim sastavnicama crkvenog djelovanja: dijakonijom, koinonijom i liturgijom. U tom se kontekstu promatra evangelizacija i vjerski odgoj u svjetlu cjelovita odgoja ljudske osobe, kateheza i inkulturacija, kateheza i ljudsko iskustvo, potom obiteljska kateheza, župna kateheza i školski vjeronauk. Pažnja se usredotočuje na identitet i poslanje vjeroučitelja te didaktičko-metodičke odrednice suvremenoga kateheskog djelovanja. Općenito, u cjelini teološkog studija upoznaje se identitet i zadaća kateheze u evangelizacijskom poslanju Crkve i razvijaju se kompetencije povezivanja vjerskog odgoja s društveno-humanističkim područjima; *posebno*, stječe se preduvjet za teološko-katehetsko i metodičko osposobljavanje u vjerskom odgojnom radu. Provodi se predavanjem, vježbama, konzultacijama, kolokvijem. Ispituje se pismeno i usmeno. Anonimnom anketom i analizom ispitnih rezultata prati se kvaliteta i uspješnost.

Literatura:

KONGREGACIJA ZA KLER, *Opći direktorij za katehezu*, Kršćanska sadašnjost (KS), Zagreb 2000; E. ALBERICH, *Kateheza danas. Priručnik fundamentalne katehetike*, Katehetski salezijanski centar (KSC), Zagreb 2002; M. PRANJIĆ (prir. hrv. izd.), *Religijsko-pedagoško katehetski leksikon*, KSC, Zagreb 1991; A. PAVLOVIĆ, *Doprinos Ferde Hefflera razvoju kateheze i katehetskog pokreta u Hrvatskoj (1900.-1940.)*, Teološki institut Mostar, Mostar 1997; A. HOBLAJ, *Katehetska pokoncilnska kretanja*, u: Bogoslovska smotra 70(2000)3-4, str. 585-616; A. PAVLOVIĆ, *Kratki pregled povijesti kateheze i katehetike*, Mostar 2003 (interna skripta za studente).

METODIKA RELIGIOZNOGA ODGOJA I KATEHEZE

Godina studija: IV.

Semestar: zimski ljetni semestar

Tjedno sati: 2 + 2

ECTS bodovi: 3+3

1. Didaktika i metodika religioznoga odgoja 2. Metodika religioznoga odgoja i kateheze u svjetlu suvremenih didaktičkih teorija. 3. Komunikološki/komunikacijski pristup metodici rel. odgoja i kateheze. 4. Bitne didaktičko-metodičke varijabilne odrednice komunikacijskoga odgojno-obrazovnoga čina na području rel. odgoja i kateheze. 5. Planiranje i programiranje u

rel. odgoju i katezezi. 6. Različiti metodičko-komunikacijski »sustavi«, metode, metodički postupci i oblici rada u rel. odgoju i katezezi. 9. Metodički pristupi i modeli rada s biblijskim tekstovima, likovnim i glazbenim elementima. 9. Praćenje, vrjednovanje i ocjenjivanje u rel. odgoju i katezezi. 8. Stručne, općeljudske i duhovno-vjerničke kvalitete vjeroučitelja (katehete). 9. Seminarski istraživački i praktičan rad: a) analiza vjeronaučnih udžbenika sa stajališta teorijskih i praktičnih metodičkih spoznaja; b) izradba dnevne pripreme za oblikovanje vjeronaucnoga (katehetskoga) susreta; c) hospitacije (bar deset) te izradba detaljnih izvješća (bar jednoga) s hospitacija; d) izradba detaljnih priprema za pokusne/ogledne vjeronaučne susrete/katezeze (bar jedne); e) uvođenje u znanstveno teorijsko i empirijsko metodičko istraživanje na području rel. odgoja i katezeze. Način realizacije predmeta: kombinacija predavanja, problemski koncipirane diskusije, seminarsko-istraživačkog te praktičnoga pojedinačnog, grupnog i plenarnoga rada sa studentima.

Literatura:

Kongregacija za kler, *Opći direktorij za katehezu*, Zagreb 2000. Hrvatska biskupska konferencija, *Plan i program katoličkoga vjeronauka u osnovnoj školi*, Zagreb 2003.; Biskupska konferencija Bosne i Hercegovine, *Plan i program katoličkoga vjeronauka u osnovnoj školi*, Zagreb – Sarajevo, 2003.; M. Pranjić, *Metodika vjeronaučne nastave*, Zagreb 1997.; A. Pavlović, *Didaktičko-metodički elementi vjeronaučne nastave (skripta)*, Mostar 2005.

RELIGIOZNI ODGOJ DJECE PREDŠKOLSKE DOBI

Godina studija: IV.

Semestar: ljetni semestar

Tjedno sati: 2

ECTS bodovi: 2,5

Ostvarivanje religioznog odgoja djece u fazi ranog djetinjstva (od 3.-6/7. godine) osobito u tri glavna mjesta: obitelj, crkvena zajednica i predškolska javna ustanova. Tom zadatku podređeno je upoznavanje religiozne sposobnosti ranog djetinjstva kao jedne od konstitutivnih odrednica ljudskoga bića u razvoju, koja u praktičnom integralnom ostvarivanju vjerskog odgoja duboko prožima i oplemenjuje sve druge konstitutivne dimenzije. Utemeljenost religiozne sposobnosti ranog djetinjstva na antropološko-pedagoškom i na biblijsko-teološko-eklezijskom diskursu-rano djetinjstvo kao religiozno osjetljivo razdoblje (M. Montessori). Religiozni odgoj predškolske dobi promatran u duhovno-kulturnom kontinuitetu s religioznim odgojem djece školske dobi i svim susljednim stupnjevima odgoja i obrazovanja i ostalim životnim dobima (odrasli i starije osobe). Predškolska dob kao prva faza u ukupnom uvođenju u vjerski život osobe u korespondiranju s činjenicom da je u općem odgoju i obrazovanju predškolski odgoj i obrazovanje prvi stupanj u cjelokupnoj vertikali suvremenoga odgoja i obrazovanja. Pregled verifikacije u različitim iskustvima/modelima te upućivanje u samostalnu provjeru razvijanjem primjerenih kreativnih projekata.

Literatura:

Hoblaj (pr.), *Vjerski odgoj djece predškolske dobi* (skripta), Zagreb 2000; A. Hobljaj, M. Šimunović (ur.), *Pustite malene k meni*. Nacionalni skup o vjerskom odgoju djece predškolske dobi u izvanobiteljskim uvjetima. Zagreb 19. i 20. ožujka 1999, Zagreb 1999.

RELIGIOZNI ODGOJ I KATEHEZA DJECE I PREDADOLESCENATA SA SEMINAROM/VJEŽBAMA

Godina studija: IV.

Semestar: zimski i ljetni semestar

Tjedno sati: 3 + 3

ECTS bodovi: 4 + 4

1. Religiozni odgoj i kateheza djece i predadolescenata u obitelji, crkvenoj zajednici, školi i medijima. 2. Teološko, antropološko i pravno utemeljenje vjeronauka u osnovnoj školi u nas. 3. Suodnos vjeronauka u osnovnoj školi i župne kateheze u nas. 4. Glavna područja života, na koja se odnose ciljevi i sadržaji rel. odgoja i kateheze djece i predadolescenata. 5. Razvijanje temeljnih općeljudskih i vjerničkih sposobnosti -jedan od glavnih ciljeva vjerskog odgoja i obrazovanja u školi i crkvenoj zajednici. 6. O situaciji djece i predadolescenata pojedinih vjeronaučnih godišta. 7. Glavni ciljevi i sadržaji vjerskog odgoja i obrazovanja djece i predadolescenata u školi i crkvenoj zajednici u nas. 7. Metodički pristupi i mediji komuniciranja u rel. odgoju i katehezi djece i predadolescenata. 9. Vrednovanje/ocjenjivanje u školskom vjeronauku i župnoj katehezi. 10. Rel. odgoj i kateheza djece i predadolescenata s posebnim potrebama. 11. Seminarski istraživački i praktičan rad : a) analiza planova i programa školskog vjeronauka i župne kateheze te analiza vjeronaučnih/katehetskih udžbenika i druge literature za školski vjeronauk i župnu katehezu djece i predadolescenata; b) analiza praktičnih vjeronaučnih/katehetskih modela; c) hospitacije (bar četrnaest) te izradba bar jednoga detaljnog pismenog izvješća s hospitacija; d) izradba bar dvije detaljne pripreme za održavanje vjeronaučnih/katehetskih susreta te, nakon analize i odobrenja jedne od njih, održavanje pokusnoga/oglednoga susreta i izradba detaljnoga pismenog izvješće o njemu. Način realizacije predmeta: kombinacija predavanja, problemski koncipirane diskusije, seminarsko-istraživačkoga te praktičnog pojedinačnog, grupnog i plenarnog rada sa studentima.

Literatura:

Hrvatska biskupska konferencija, *Plan i program katoličkoga vjeronauka u osnovnoj školi*, Zagreb 2003.; Biskupska konferencija Bosne i Hercegovine, *Plan i program katoličkoga vjeronauka u osnovnoj školi*, Zagreb – Sarajevo, 2003.; Hrvatska biskupska konferencija, *Župna kateheza u obnovi župne zajednice*. Plan i program, Zagreb - Zadar 2000; J. Colomb, *Kateheza životnih dobi*, Zagreb 1980; A. Pavlović, *Putovima vjerskoga odgoja. Obitelj, škola, župna zajednica*, Mostar 2005.; A. Pavlović, *Religiozni odgoj i kateheza djece i predadolescenata (skripta)*, Mostar 2000.

RELIGIOZNI ODGOJ I KATEHEZA ADOLESCENATA I MLADIH SA SEMINAROM/VJEŽBAMA

Godina studija: V.

Semestar: zimski i ljetni semestar

Tjedno sati: 3 + 3

ECTS bodovi: 4 + 4

Vjerski odgoj mladih u hrvatskom društvu u zadnjih pedeset godina. Psihosocijalna identifikacija adolescenata i mladih, pojašnjenje temeljnih pojmova: mladi (predadolescenti, adolescenti), identitet, kultura/supkultura mladih, društvo, kateheza i vjerski odgoj mladih. Adolescenti/mladi: psihološki, sociološki, moralni i religiozni aspekt razvoja ove životne dobi; izgradnja identiteta (seksualni, intelektualni, moralni, religiozni i vjernički); socijalizacija adolescenata i mladih: obitelj, društvo, škola, skupina vršnjaka, masovni mediji,

neformalne institucije; vrijednosna usmjerenja adolescenata i mladih; promjene u religioznom ponašanju mladih. Neka temeljna polazišta u pastoralu i katehezi adolescenata i mladih: pastoral mladih (teološko-pastoralno utemeljenje); problemi u pastoralu adolescenata i mladih (odnos vjere i smisla života, govor vjere, posrednici u prenošenju vjere, mladi i Crkva, mladi i Isus Krist itd.); religiozni odgoj (temeljna obilježja, ciljevi, sadržaji, mediji komuniciranja, vjeronauk u školi, vjeroučitelj, animator). Način realizacije predmeta: kombinacija predavanja, problemski koncipirane diskusije, seminarsko-istraživačkoga te praktičnog pojedinačnog, grupnog i plenarnog rada sa studentima.

Literatura:

A. Pavlović, *Putovima vjerskoga odgoja. Obitelj, škola, župna zajednica*, Crkva na kamenu, Mostar 2005.; A. Pavlović, *Religiozni odgoj i kateheza adolescenata i mladih (skripta)*, Mostar 2000. V. Mandarić, *Temeljna polazišta u religioznom odgoju i katehezi mladih (skripta)*, Zagreb 2004; Ista, *Religiozni identitet zagrebačkih adolescenata*, Zagreb 2000.

KATEHEZA I RELIGIOZNA KULTURA ODRASLIH I STARIJIH OSOBA SA SEMINAROM/VJEŽBAMA

Godina studija: V.

Semestar: zimski

Tjedno sati: 2

ECTS bodovi: 3

O katehezi i religioznoj kulturi odraslih kao jednoj od najvažnijih evangelizacijsko-katehetskih i dijakonijskih zadaća crkvene zajednice. O situaciji odraslih i starijih osoba u pojedinim životnim fazama, osobito s razvojnopsihološkog, društveno-kulturnog i religioznog stajališta. Glavni ciljevi i sadržaji kateheze odraslih. Organizacijski oblici te metodičko-komunikacijski pristupi u katehezi odraslih. Animatori/voditelji kateheze odraslih. Način realizacije predmeta: kombinacija predavanja, problemski koncipirane diskusije, seminarsko-istraživačkoga te praktičnog pojedinačnog, grupnog i plenarnog rada sa studentima.

Literatura:

E. ALBERICH, A. BINZ, *Kateheza odraslih*. Elementi katehetske metodologije za odraslu dob, Zagreb, 2002; R. RAZUM, *Kateheza odraslih*, skripta, 2004; HRVATSKA BISKUPSKA KONFERENCIJA, *Župna kateheza u obnovi župne zajednice*, Plan i program, Zagreb-Zadar 2000.

MEDIJI KOMUNICIRANJA U RELIGIOZNOM ODGOJU I KATEHEZI

Godina studija: V.

Semestar: zimski semestar

Tjedno sati: 2

ECTS bodovi: 3

Glavna je svrha predmeta stjecanje opće medijske kulture te sustavnoga medijsko-pedagoškog teorijskog i praktičnog znanja, važnih za religiozni odgoj i katehezu te za opću religijsku kulturu osoba različitih dobi i drugih životnih okolnosti. 1. Komunikološki/komunikacijski pristup medijima u religioznom/religijskom odgoju i obrazovanju. 2. Različiti pristupi u klasifikaciji medija. 3. Kriteriji izbora medija komuniciranja ("grupnih" i "masovnih"). 4. Mediji komuniciranja i stvaranje novoga govora vjere. 5. Grupni vizualni, auditivni i

audiovizualni mediji u religioznom odgoju i katehezi. 6. Religiozno-kulturna i evangelizacijsko-katehetska uloga društvenih/masovnih medija. 7. Scensko izražavanje u religioznom odgoju i katehezi. 8. Udžbenik kao medij komuniciranja u religijskoj kulturi, religioznom odgoju i katehezi. 9. Strip kao važan medij u religioznom odgoju i katehezi. Način realizacije predmeta: kombinacija predavanja i praktičnoga radate problemski koncipirane diskusije i samostalnoga rada studenata.

Literatura:

F. Inglis, *Teorija medija*, Zagreb 1997; P. Babin i dr., *Fotogovor* (ur. hrv. izd. J. Baričević), Zagreb 1975; K. Mikić, *Film u nastavi medijske kulture*, Zagreb 2001; *Religijsko-pedagoško katehetski leksikon* (ur. hrv. izd. M. Pranjić), Zagreb 1991; Z. Zekić, *Mediji komuniciranja u religioznom odgoju i katehezi*, Mostar 2007. (skripta).

TEORIJA KNJIŽEVNOSTI S INTERPRETACIJOM BIBLIJSKIH I KNJIŽEVNIH TEKSTOVA

Godina studija: V.

Semestar: zimski i ljetni semestar

Tjedno sati: 2 + 2

ECTS bodovi: 2 + 2,5

Književnosti kao umjetnosti riječi pristupa se multimedijalno i interdisciplinarno - u suodnosu s jezikoslovljem, filozofijom, psihologijom, teatrologijom, filmskom i likovnom umjetnošću, teologijom i katehетikom. Temeljni pojmovi znanosti o književnosti. Tekst i kontekst. Smjerovi istraživanja književnosti. Značajke književnih rodova i vrsta. Analiza i interpretacija odabranih djela iz svjetske i hrvatske književnosti. Biblija kao književnoumjetničko djelo. Odnos umjetnosti i teologije. Korelacija umjetnosti i katehetike. Književnokomunikacijski pristupi u susretu s biblijskim tekstovima u religioznom odgoju i katehezi. Katehetsko-komunikacijski pristup u susretu s biblijskim tekstovima. Književni i drugi oblici estetskoga odgoja i obrazovanja - doprinos razvitku cjelovite osobe. Način ostvarivanja predmeta: kombinacija predavanja, problemski koncipiranih rasprava, radionica, seminarsko-istraživačkog pojedinačnog, tandemskog i skupinskoga rada.

Literatura:

M. Beker, *Suvremene književne teorije*, Zagreb 1986; Zagreb 2004; Z. Škreb, A. Stamać, *Uvod u književnost*, Zagreb ⁴1986; J. Šego, *Analiza proznoga teksta* (interna skripta, rukopis); I. Drmić, *Analiza i interpretacija odabranih biblijski i književno-umjetnički tekstovi s naglaskom na religiozni odgoj i katehezu djece i mladih*.

RETORIKA S METODIKOM USMENOG I PISMENOG IZRAŽAVANJA

Godina studija: IV.

Semestar: zimski i ljetni semestar

Tjedno sati: 2 + 2

ECTS bodovi: 2 + 2,5

Retorika kao umijeće govorenja i umijeće uvjeravanja proučava se multimedijalno i interdisciplinarno - u suodnosu s lingvistikom, logikom, etikom, poetikom, psihologijom, poviješću, katehетikom i teologijom. Značaj retorike i retoričkoga umijeća. Jezik i govor. Govorne vrednote. Stilovi hrvatskoga jezika. Čitanje. Pisanje bilježaka. Retoričke vrste.

Govorni i pisani izraz. Slušanje govora. Logičnost i poetičnost u govoru. Sastavljanje govora. Oblikovanje i izvedba govora različitih tema i za različite prigode. Neverbalna komunikacija. Strah i trema u govoru. Zakonitosti govornoga razvoja. Pravopisne, artikulacijske, kompozicijske i argumentacijske vježbe. Povijesni razvoj retorike i znameniti govornici od antike do suvremenog doba. Govorništvo u Hrvata. Pojam i temeljne značajke govora vjere. Metodika usmenoga i pismenoga izražavanja u religioznom odgoju i katehezi u različitim dobnim skupinama. Kreativnost u odgojno-obrazovnom procesu. Kombinacija predavanja, problemski koncipiranih rasprava, radionica, seminarsko-istraživačkog pojedinačnog, tandemske i skupinskoga rada.

Literatura:

M. Beker, *Kratka povijest antičke retorike*, Zagreb 1997; J. Šego, *Teorija, praksa i povijest govorništva* (u pripremi za tisak); I. Škarić, *U potrazi za izgubljenim govorom*, Zagreb 1988.; I. Drmić, *Odabrani radovi o govoru vjere, religioznom odgoju i katehezi, usmenom i pismenom izražavanju u vjerskom i književnom odgoju i obrazovanju*.

POVIJEST KATEHETIKE I KATEHEZE

Godina studija: III.

Semestar: ljetni semestar

Tjedno sati: 2

ECTS bodovi: 2

Daje se sažet pregled razvoja kateheze i katehetike u Katoličkoj Crkvi od apostolskih vremena do danas. Obrađuje se pojam, značenje i identitet kateheze i katehetike kao teološke i vjerske odgojno-obrazovne znanosti, potom katekumenat i patristička kateheza, srednjovjekovna kateheza u svjetlu tridentinske reforme, katehetski pokret u Europi i u Crkvi u Hrvata od kraja 19. stoljeća do Drugog vatikanskog sabora, potom od Sabora do danas u svjetlu katehetskih dokumenata Katoličke Crkve. Prikazuje se i proces izgradnje katehetike kao sustavne i samostalne teološke i odgojne znanosti u svjetlu teoloških i metodoloških od sredine 19. stoljeća do danas. Ukupno poznavanje razvoja katehetike te povijesti kateheze i njezinih sadržaja povezuje se s poviješću hrvatske kateheze/katehetike. Studente se također upućuje u poznavanje rezultata povijesnih istraživanja o katehezi, njezinim sadržajima i metodologiji u cjelini pastoralnog djelovanja Crkve, osobito u svjetlu današnjeg ostvarenja znanstvenog razvoja katehetike oslonjene na suvremenu teologiju, odgojne znanosti i pastoralnu praksu Crkve.

Literatura:

F. E. Hoško, *Negdašnji hrvatski katekizmi*, Zagreb 1985; A. Pavlović, *Doprinos Ferde Hefflera razvoju kateheze i katehetskog pokreta u Hrvatskoj (1990.-1940.)*, Mostar 1997; A. Lapple, *Kleine Geschichte der Katechese*, Munchen 1981; A. Pavlović, *Pregled povijesti kateheze i katehetike*, interna skripta, Mostar 2002.

OPĆA PEDAGOGLJA

Godina studija: II.

Semestar: zimski

Tjedno sati: 2

ECTS bodovi: 2

Studenti se upoznaju fenomenom odgoja i sa znanostima o odgoju. U izlaganjima se obrađuju temeljna odgojna područja (intelektualni, moralni, tjelesni, seksualni, estetski i radni odgoj), zatim područja realizacije odgoja (obiteljski odgoj, predškolski, školski, visokoškolski, domski, specijalni, odgoj odraslih i odgoj u slobodnom vremenu). Obrađuju se i osnovni elementi metodike odgojnoga rada. Uz odgojni fenomen pravi se poseban okvir na kršćanski odgoj. Tu se pravi pregled kršćanskog odgoja kroz povijest u kojem su uočljiva dva pravca ili dva načina kršćanskog odgoja koji su prisutni u kršćanskom promišljanju o odgoju i odgojnoj praksi. Jedan je koji se temelji na čvrstim pravilima i normama gdje se ne dopušta rizik neuspjeha, nego se čvrstom rukom želi upravljati i voditi odgojanika u njegovoj formaciji, te drugi način koji čak u ime slobode dopušta i rizik neuspjeha, radi slobode koju je Krist podario čovjeku. Posebno mjesto u kršćanskom odgoju zauzima odgojitelj kao reprezentant kršćanskih vrijednosti. U izlaganjima se daju neki putovi kao markirne točke kršćanskog odgoja, zasnovane na Kristovoj zapovijedi ljubavi. Ova zapovijed je mjerilo kršćanskog odgoja i odgovornog ponašanja u Crkvi i društvu.

Literatura: Ante VUKASOVIĆ, *Pedagogija*, Hrvatski katolički zbor "MI", Zagreb 1994., treće dopunjeno izdanje; Pavo JURIŠIĆ, "Kršćanski odgoj za ljudsku zrelost", *Crkva u svijetu*, 3/1995., 285.-295.; Jordan KUNIČIĆ, *Kršćanska pedagogija*, Zagreb, 1971.; AA, *Pedagogija* (2 dijela), Matica Hrvatska, Zagreb 1969., drugo izdanje; Vladimir MUŽIĆ, *Metodologija pedagoškog istraživanja*, Sarajevo 1973., drugo prerađeno i nadopunjeno izdanje; Winfried BÖHM, *Was heißt christlich erziehen. Fragen, Anstöße, Orientierungen*, Tyrolia, Innsbruck 1992.; Leo ROTH (Hrsg.), *Pädagogik. Handbuch für Studium und Praxis. Studienausgabe*, Ehrenwirth, München 1994.

DIDAKTIKA

Godina studija: II.

Semestar: ljetni

Tjedno sati: 2

ECTS bodovi: 2

Pojam, značenje i sadržaj didaktike. Teorijski pristupi didaktičkom fenomenu, suvremene didaktičke teorije i didaktički sustavi. Uvjeti i pretpostavke suvremenog odgoja i obrazovanja. Didaktički koncept suvremene nastave: ciljevi i zadatci, sadržaji te dinamika odgoja i obrazovanja. Oblici i strategije odgoja i obrazovanja. Mediji, komunikacija i ozračje odgoja i obrazovanja. Didaktika pomaže studentima stjecanju sposobnosti pedagoško-didaktičkog razmišljanja i stručnih kompetencija programiranja i praktičnog izvođenja nastave. *Izvođenje*: predavanja, razgovor, vježbe. *Ispiti*: pismeni i usmeni. *Praćenje uspješnosti*: zainteresiranost, sudjelovanje u predavanjima i praktičnim vježbama.

Literatura:

H. Meyer, *Didaktika*, Zagreb 2002; V. Poljak, *Didaktika*, Zagreb 1991; H. Gudjons i dr. (ur.), *Didaktičke teorije*, Zagreb 1992; E. Jensen, *Super-nastava, Nastavne strategije za kvalitetnu školu i uspješno učenje*, Zagreb 2003; Ch. Kyriacou, *Temeljna nastavna umijeća*, Zagreb 2001.

PEDAGOŠKA PSIHOLOGIJA

Godina studija: IV.

Semestar: ljetni

Tjedno sati: 2

ECTS bodovi: 2

Pedagoška psihologija bavi se poučavanjem i učenjem. Poučavanje i učenje ne događa se samo u školi nego i izvan nje, ne samo za vrijeme školovanja nego i u predškolsko doba, u dječjem vrtiću ili kasnije u obrazovanju odraslih ili trajnom obrazovanju. Poučavanje i učenje ne događa se samo pomoću institucionaliziranih, sasvim definiranih ponuda nego i paralelno s njima. Moderna pedagoška psihologija više je od školske psihologije, ona se razvija u psihologiju učenja kroz cijeli životni vijek. Ovo proširenje djelokruga pedagoške psihologije u uzajamnom je odnosu s promjenama kod drugih psiholoških disciplina. Osnovni sadržaji: pedagogija i psihologija, osnove pedagoške psihologije, psihološki doprinosi odgojnoj i obrazovnoj praksi, psihologija odgoja i obrazovanja tijekom životnog vijeka, načela uspješna učenja: iskustvena, istraživačka i suradnička nastava. *Izvođenje*: predavanja uz uporabu pauer pointa, razgovor, vježbe. *Ispiti*: pismeni i usmeni. *Praćenje uspješnosti*: zainteresiranost, sudjelovanje u predavanjima, razgovoru i praktičnim vježbama.

Literatura:

T. Grgin, *Edukacijska psihologija*, Zadar 2004; V. Andrilović, M. Čudina, *Psihologija učenja i nastave*, Zagreb 1996; Ch. Kyriacou, *Temeljna nastavna umijeća*, Zagreb 2001; M. J. A. Howe, *Psihologija učenja*, Jastrebarsko 2002; P. Zarevski, *Psihologija pamćenja i učenja*, Jastrebarsko 2001. E. Jensen, *Super-nastava, Nastavne strategije za kvalitetnu školu i uspješno učenje*, Zagreb 2003; Ch. Desforges (ur.), *Uspješno učenje i poučavanje, psihologijski pristupi*, Zagreb 2001.

PSIHOLOGIJA RELIGIJE

Godina studija: III.

Semestar: zimski

Tjedno sati: 2

ECTS bodovi: 2

Glavna svrha predmeta: osvijetliti psihološku dimenziju religioznih iskustava i različitih očitovanja tih iskustava. Riječ je, dakle, o promatranju religioznosti s psihološkog stajališta /čuvajući se pritom reduciranja religioznosti/vjere na psihologiju/, što je prijeko potrebno za kvalitetno religiozno-pedagoško /katehetsko/ djelovanje. Osnovni sadržaji: Što je psihologija religije? Religija kao socijalni fenomen. Religija kao doživljaj. Oblici religioznog doživljavanja. Religija i razvojna psihologija. Religija i psihologija ličnosti. Religija i psihičko zdravlje. Načini realizacije: predavanje i razgovor.

Literatura:

Š. Š. Čorić, *Psihologija religioznosti*, Jastrebarsko 2003; N. Ančić, N. Bižaca (ur.), *Iskustvo vjere danas*, Split 2000; V. Satura, *Religija i duševno zdravlje*, Đakovački Selci 1986; Bogoslovska smotra, *Vjera i moral u Hrvatskoj*, Br. 4, Zagreb 1998; S. Tadić, *Tražitelji svetoga, Prilog fenomenologiji eklezijalnih pokreta*, Zagreb 2002.; Ž. Puljić, *Psihologija religije*, Mostar 2000. (skripta).

SOCIJALNA PSIHOLOGIJA I GRUPNI RAD U KATEHEZI I PASTORALU

Godina studija: V.

Semestar: zimski

Tjedno sati: 2

ECTS bodovi: 3

Život u zajednicama, grupama, timovima pripada čovjekovoj egzistenciji i neizbježan je poput rođenja i smrti. Mi trebamo drugoga da bismo bili sigurniji, da bismo bili produktivniji i da bismo doznali tko smo. Naše dobro osjećanje ovisi konačno o tome jesmo li u zajednici, grupi ili timu našli svoje odgovarajuće mjesto. Današnje okolnosti života stalno izazivaju našu sposobnost i spremnost oblikovanja novih grupa i radnih tijela te snalaženja u njima. Svjedoci smo da postoji sve manje pouzdanih šablona za biti zajedno, sudionici zajednica i grupa morat će sve češće sami pronalaziti odgovarajuća pravila. Na temelju ovakvog razvoja, pitanja o biti i funkcioniranju zajednice, grupe, dobivaju sve više na aktualnosti. Ova zbivanja na poseban način zanimaju predsjedatelje zajednica, nastavnike ili sve one koji nose odgovornost za uspjeh grupnoga događanja. Osnovni sadržaji: Pokretačke snage neke grupe; komunikacija kao osnovno socijalno događanje; grupa i njezina struktura; socijalno učenje; ophođenje s osjećajima; povratna informacija; konflikti i njihovo rješavanje; socijalna kompetencija. Način realizacije predmeta: predavanja, razgovor, praktične vježbe.

Literatura:

D. C. Pennington, *Osnove socijalne psihologije*, Jastrebarsko 1997; M. Hewstone, W. Stroebe, *Socijalna psihologija, europske perspektive*, Jastrebarsko 2003; K. Bunčić, Đ. Ivković, J. Janković, A. Penava, *Igrom do sebe*, Zagreb 1993.; H. Klippert, *Kako uspješno učiti u timu, zbirka praktičnih primjera*, Zagreb 2001; R. Anić (ur.) *Vježbe za rad s mladima*, Zagreb 2000.

LIKOVNA KULTURA I METODIKA S POVIJEŠĆU CRKVENE UMJETNOSTI

Godina studija: V.

Semestar: zimski i ljetni

Tjedno sati: 2 + 2

ECTS bodovi: 2 + 3

Stjecanje znanja iz likovnoga jezika, likovnih tehnika i vizualne komunikacije s ciljem stjecanja opće likovne kulture budućih vjeroučitelja. Pojam, bit i značaj crkvene umjetnosti. Kršćanska umjetnost: simbolizam; sadržaj i oblik; sloboda kršćanske umjetnosti. Crkvene odredbe danas. Opća povijest likovnih umjetnosti s naglaskom na povijesti crkvene umjetnosti i hrvatske umjetnosti unutar europske umjetnosti, u području slikarstva, kiparstva i arhitekture. Likovna umjetnost od pretpovijesti do antičke umjetnosti. Počeci kršćanske umjetnosti, apostolsko i poapostolsko doba. Ranokršćanska umjetnost. Rani srednji vijek. Romanika. Gotika. Bizant. Renesansa i manirizam. Barok. Klasicizam. Umjetnost XIX. i XX. stoljeća. Likovna analiza djela: slika, kipova, građevina. Likovnost slikovnice. Ciljevi i zadaci metodike likovnog izražavanja i stvaranja u suodnosu s ciljevima i zadacima religioznog odgoja i obrazovanja. Kratki osvrt na povijesni razvoj likovnog odgoja i obrazovanja. Suvremeni likovni odgoj i obrazovanje. Opći likovni simboli i njihova uloga u ljudskom komuniciranju. Likovni simboli djece i njihovo značenje. Razvojne faze dječjeg likovnog izražavanja i stvaranja. Sheme, šablone i stereotipi u dječjem likovnom izražavanju i njihovo otklanjanje. Likovno stvaralaštvo - redefinicija, fluentnost, originalnost, fleksibilnost, osjetljivost za probleme, elaboracija. Izbor i

interpretacija likovnih djela kao poticaja za dječje likovno izražavanje i stvaranje u katehezi. Odabiranje sadržaja za likovno izražavanje u religioznom odgoju i katehezi prema vizualno-likovnim vrijednostima likova, oblika, situacija, pojava i vjerskih osjećaja. Artikulacija vjeronaučnog sata s likovnim izražavanjem - priprema. Tematska i likovna motivacija. Vrednovanje i analiza dječjih likovnih radova. Svaki student dužan je, u suodnosu s predmetima s područja religioznog odgoja i kateheze, održati jedan vjeronaučni susret u koji će biti uključeno likovno izražavanje i stvaranje, te za ispit priložiti pripremu s likovnim radovima djece.

Literatura:

M. Jakubin, *Likovni jezik i likovne tehnike*, Zagreb 1999; A. Badurina, F. Škunca, B. Škunca, *Sakralni prostor tijekom povijesti i danas*, Zagreb 1987; H. W. Janson, *Povijest umjetnosti (u tisku)*; R. Ivančević, *Umjetničko blago Hrvatske*, Motovun 1993. D. Belamarić, *Dijete i oblik*, Zagreb 1986; V. Bodulić, *Umjetnički i dječji crtež*, Zagreb 1982; N. Grgurić, M. Jakubin, *Vizualno-likovni odgoj i obrazovanje*, Zagreb 1995; M. Jakubin, *Likovni jezik i likovne tehnike*, Zagreb 1999.

IZBORNI PREDMETI

VRJEDNOVANJE I OCJENJIVANJE U VJERONAUČNOJ NASTAVI

Godina studija: IV.

Semestar: zimski

Tjedno sati: 2

ECTS bodovi: 2

Predmet se bavi temeljnim pitanjima praćenja i vrednovanja odgojno-obrazovnih postignuća kod učenika. Studenti će se upoznati s temeljnim kriterijima i metodama praćenja i ocjenjivanja učenika, posebno u vjero-naučnoj nastavi. Predmet će pokušati dati odgovor na četiri važna pitanja; Što je vrednovanje? Zašto vrednovati? Kako vrednovati? Koga sve treba vrednovati u odgojno-obrazovnom procesu?

Literatura:

T. Grgin, *Školsko ocjenjivanje znanja*, Jastrebarsko 2001; H. Vrgoč, *Stručno-znanstveni skup Praćenja i ocjenjivanja školskog uspjeha*, Lovran (2002), Zagreb 2002; T. Filipović, *Kako vrednovati u školskom vjeronauku*, u: *Kateheza* 19 (1997), br. 2,108-126.